

Cap Vermell

novembre 1996
n° 180

Obra Cultural Balear
Capdepera i Cala Rajada

Hem fet aquest número:

Joan Rai

Maria A. Melis

Pep Terrassa

Jaume Fuster

Paco Galià

Sebastià Ferrer

Joan Espiritusanto

Miquel Ferragut

Llucià Rinyon

Isidor Rodríguez

Andreu Genovart

Miquel Lliteres

Antoni Perelló

Cap Vermell no té per què compartir l'opinió dels qui escriuen els articles. La seva opinió s'expressa a través de l'editorial.

Així mateix s'ofereixen aquestes planes a qualsevol que tengui res a dir.

Dipòsit legal 1197/80
Imprès a Tirrena
(Manacor)

Cap Vermell

Apartat de correus 69
Capdepera

editorial

PORTALET

L'elecció de Cala Rajada com a seu de l'eliminatòria de la Copa Davis entre Espanya i Alemanya, ha estat una agradable sorpresa, fruit de la tenacitat de l'Associació Hotelera de Cala Rajada. És de justícia manifestar que, d'uns anys ençà, aquesta associació ha intentat dur a la nostra zona esdeveniments esportius d'elit, d'aquests que tenen cert ressó a la premsa, com en el cas de la volta Challenguer a Mallorca, alguns torneigs de tennis, o l'organització del triatló i duatló. Però aquesta vegada, amb la Copa Davis, pot ser una fita històrica que podria obrir les portes de Cala Rajada com a seu de futurs aconteixements esportius o culturals amb ressó internacional.

Ara que s'ha aconseguit (pensem que Cala Rajada ha estat seleccionada davant altres grans ciutats com València, Bilbao, La Corunya o Sevilla) cal fer-ho bé, tant a nivell organitzatiu com sabent donar una imatge acollidora i agradable. Al cap i a la fi serem notícia a la televisió i al diaris d'Espanya i Alemanya durant uns pocs dies però decisius. A més dels aficionats que es donaran cita a les instal·lacions, es preveu una gran afluència de mitjans de comunicació i, fins i tot, no es descarta la presència del Rei d'Espanya, Joan Carles I.

Una bona imatge, una bona organització, uns bons serveis als visitants i una afluència massiva als encontres serà la millor tarja de visita que podrem donar als qui, durant uns dies, descobriran l'existència del "nucli turístic" - així se'ns nomena - de Cala Rajada. Com tot, pot tenir dues lectures: un èxit suposaria un gran guany, especialment de caire promocional, però una fracàs (que no es produirà perquè estam convençuts que el nostre poble donarà el suport que l'aconteixement es mereix) podria ser molt contraproductiu.

Hi ha tres mesos per endavant i ens consta que ja s'han posat a la feina. Sembla que, finalment, la seu d'es Coll d'Os ha estat l'escollida per albergar aquest enfrontament tennístic. Es respira un aire d'unanimitat: professionals, polítics, mitjans de comunicació i particulars, tots desitgen empènyer i ajudar a convertir aquesta fita, al marge del resultat estrictament esportiu, en un triomf organitzatiu. També Cap Vermell, modestament, es suma a aquest anhel.

Amb aquest número us lliuram el monogràfic que, conjuntament amb els companys de Flor de Card, de Sant Llorenç, hem editat en commemoració del centenari de l'aplec de les Rondalles Mallorquines, de mossèn Alcover. Esperam que aquest esforç editorial de Cap Vermell sigui del vostre gust.

Plaça des Sitjar

Moll

De bell nou el port de Cala Rajada es troba en obres. Concretament s'ha iniciat l'ampliació del moll a la part inferior del passeig enginyer Gabriel Roca, tasca que fou aturada per uns dies al no respectar la normativa municipal que prohibeix fer obra d'infraestructura durant la temporada turística. Ara, a principi de novembre, s'han reanudat les esmentades obres, amb les quals desapareixerà una part de l'antic i entranyable varador, ja en desús, i es guanyaran un grapat de nous amarraments.

Supervivència

Els dies 26 i 27, organitzat per la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear, s'impartí als pescadors afiliats a la Confraria de Pescadors de Cala Rajada un curs de supervivència en el mar. A més de les explicacions teòriques es varen dur a terme una sèrie de demostracions pràctiques, amb distint material de salvament i pirotècnic. Aquesta demostració aixecà una gran expectació en la zona portuària.

Mort

El cas de l'assassinat de Maria Nicolau, la venedora de cupons de l'ONCE, ha pres per camins insospitats. La mort de Pedro Gelabert, qui s'havia declarat autor mate-

rial del crim, pot deixar moltes interrogants per aclarir. El fet que es desdigués de la inculpció dels seus oncles com a còmplices, determinà que la jutgessa dictàs un auto de llibertat sota fiança per a Domingo i Joaquin Vidal. Però, noves proves aportades per la Policia Local de Capdepera, han fet que la jutgessa revocàs la seva decisió.

Policia

El passat dissabte dia 9, la Policia Local celebrà la seva festa anual, a les instal·lacions del carrer Roses on té la seva seu. L'acte, molt concorregut, va estar presidit pel batle Joan Pascual, el regidor d'Interior, Joan Bonnin, i el cap del cos, Antoni Nogales. Durant la celebració es feu entrega d'una distinció als policies locals que tan eficaçment intervingueren en les diligències de l'assassinat de Maria Nicolau. Així mateix, es lliuraren distintis premis esportius (bàsquet i fubolet) i s'oferí un magnífic buffet als presents.

Tennis

La notícia que més espais ha acaparat en les últimes setmanes, pel que fa a Cala Rajada, ha estat el del tira i arronsa per a la consecució de l'eliminària de Copa Davis Espanya-Alemanya. Després de la que pareix haver estat una dura batalla, s'ha aconseguit que aquest enfrontament, del tennis de màxim nivell, tenguí la seu a les nostres illes i més concretament a Cala Rajada. Tot un esdeveniment que haurà de tenir moltes més repercussions que les estrictament esportives. Per començar, tindrà un efecte promocional molt important, segurament molt major que la inversió que aquest encontre suposa -pensem que l'alemany és el primer mercat turístic, i a més amb una gran afició tennística, on per uns dies Cala Rajada serà l'estrella informativa- a més de les vendes puntuals de paquets de vacances que l'aconteixement generi.

D'altra banda, l'organització d'un event d'aquestes característiques suposa un repte important que no admet errors. A més de l'Associació Hotelera, autèntic motor

d'aquesta nominació, la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports i l'Ajuntament semblen disposats a donar tot el suport necessari a fi d'assolir un gran èxit. Esperem que així sigui.

Punt Verd

En el carrer Roses, devora el magatzem municipal, s'hi ha instal·lat el Punt Verd reclamat per a Capdepera des de temps enrere. Disposa dels clàssics contenidors per a paper, vidre, roba i llaunes, i, com a novetat, un per a olis de motor i de cuina. D'aquests últims seria ben necessari que també se n'instal·lassin a Cala Rajada.

Hem d'insistir que és important que la gent en faci un bon ús, ja que no és gens difícil que un punt verd acabi convertint-se en un punt negre. Són molts els que deixen coses (capses buides, llaunes grosses, farcells de roba, etc.) al costat dels contenidors, a més d'aquells altres que hi deixen materials que no tenen res a veure amb la recollida selectiva. Per a materials no reciclables, existeixen contenidors adients.

Cultura

De la gran quantitat d'oferta cultural que hi ha per a aquest trimestre, destacam els actes que fins ara s'han duit a terme:

* Un cicle de conferències sobre la Salut a càrrec de personal sanitari del municipi. Començà dia 30 d'octubre amb D. Bartomeu Balaguer qui parlà sobre "Salut Real" davant una nodrida assistència. Dia 11 estava prevista la xarxa de Da. Antònia Cerdà i Da. Carme Comas sobre "Els accidents de l'infància".

* A través del canal 33 s'ha retransmès tres documentals elaborats pel canal 4 de Palma. Concretament es tractà dels programes "50 anys de l'Escolar", "gent dels nostres pobles: Capdepera" i "IX Serenates d'estiu: concert d'espirituals negres americans".

* Dia 4 s'inaguraren els cursos de l'escola d'Adults. L'acte consistí en una molt interessant audició a càrrec de Joan Company, seguidament el regidor de Cultura dirigí unes breus paraules al públic i després, durant el refrigeri, els alumnes i professors dels cursos mantingueren un primer contacte.

* Na Catlina Valriu disertà, a la biblioteca de Cala Rajada,

sobre les rondalles de Mn. Alcover. Aquesta activitat patrocinada per "la Caixa", sota el títol "Redescobrim les rondalles", pretenia donar a conèixer la figura de Mn. Alcover i el seu treball, així com analitzar els tipus de rondalles, els seus personatges etc.. Tot això durant dues sessions molt entretingudes.

Depuradora

Suposam que molts haureu rebut la comunicació de la Junta d'Aigües de Balears, segons la qual se'ns fa saber que podem reclamar la devolució del 60% de la quantitat que, en concepte de contribucions especials, haguérem de pagar per la construcció de la depuradora de Capdepera i Cala Rajada. Aquesta devolució havia estat reclamada per molts de veïns, davant el greuge comparatiu derivat de l'aplicació del cànon de sanejament.

Hi ha, però, algunes qüestions que no ens semblen prou clares:

Per què sols se'ns torna el 60% de la quantitat pagada?

Si fou l'Ajuntament el que s'encarregà de cobrar, per què no se'ns tornen els doblers per la mateixa via?

Si l'Ajuntament disposa de la relació de contribuents que abonaren les contribucions, per què no s'estalvia l'embullosa tramitació burocràtica que suposa reclamar aquesta devolució?

I dels interessos, què?

En una paraula, com sempre: a l'hora de pagar no hi ha cap problema (si es tenen els doblers), però a l'hora de cobrar...

Hotel

No és el nostre costum donar compte de l'obertura de nous establiments hotelers que, a hores d'ara, ja ens sembla més una desgràcia que altra cosa. Però no podem passar per alt l'entrada en funcionament del nou hotel Serrano, a la platja de Son Moll, si més no per tractar-se del primer "cinc estrelles" del municipi. Aquest tipus d'instal·lacions són les que poden ajudar a aixecar el nivell del nostre pobre turisme.

Curtes

- La Banda de Música de Capdepera celebrà, el diumenge dia 3, la I Trobada de Bandes, amb un concert a l'església de Sant Bartomeu

- Els dijous 6 i 14 de novembre, els mestres d'escola es sumaren a l'aturada d'una hora dels funcionaris contra la congelació salarial. Fou seguida per la totalitat de les plantilles dels dos centres escolars.

- El dimecres dia 13, els escolars de "s'Alzinar" es manifestaren silenciosament per demanar una solució al conflicte bèlic del Zaire, Ruanda i Burundi, que tantes víctimes ha causat ja

i que pot desembocar en un nou desastre si no s'hi posa remei aviat. Durant la protesta s'entregà un comunicat al batle i regidor de Cultura, demanant es faci tot el possible per que els governs intervenguin per ajudar a les víctimes.

Agenda de la Vila Mes d'octubre

Han nat

dia 28-9: Tania García Becerra, de José Antonio i Remedios.

dia 1: Laura Riera Malagon, de Jaume i Maria José.

dia 1: Fernando José Serrano Reynés, de Fernando i Margarita.

dia 11: Maria Mercè Campins Melis, de Francesc i Maria Magdalena.

dia 15: Talia Martínez Pérez, de Juan Ramón i Josefa.

dia 17: Aina Esteva Flaquer, de Joan Ramon i Bàrbara.

dia 17: Maria José Garcia Rodriguez, de Manuel i Maria del Rocío.

dia 28: Laura Godoy García, de Francisco i Francisca.

S'ha casat

dia 12: Pedro Marcos Pastor amb Angelina González Castellano.

dia 19: Antoni Font Ferrer amb Antònia Flaquer Sureda.

Han mort

dia 9: Margalida Sansó Sureda (1919) -

El temps, el nostre temps

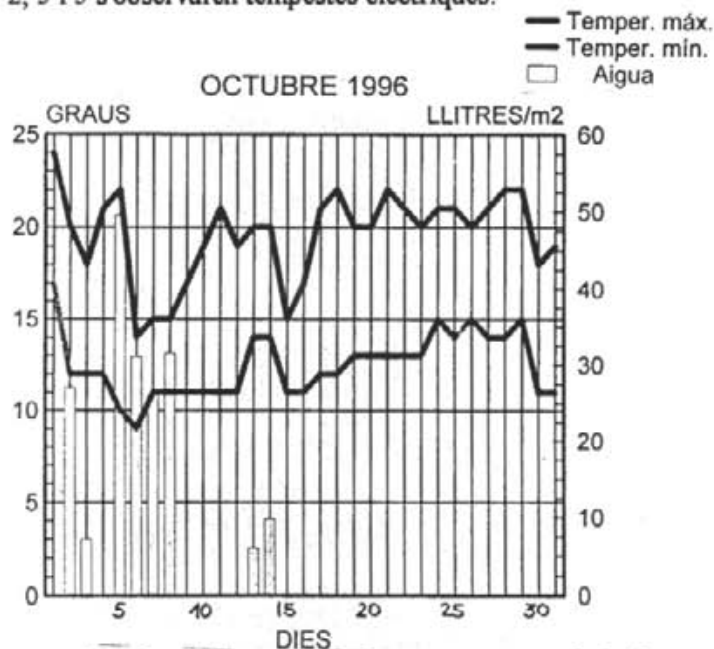
per Joan Espiritusanto

Mes d'octubre

Aquest mes es pot dividir en dues parts completament diferenciades. La primera quinzea fou freda i plujosa i la segona sense precipitacions i amb temperatures molt agradables.

Nou dies de pluja en total. La primera desena arribarem a comptabilitzar 172'2 l/m² que, sumats a dos dies de pluja de la segona desena, amb 15'8 l/m². Això fa d'aquest mes el més humit del que duim d'any, amb 188 l. en total, comparables als 182'6 l. del mes d'octubre de 1994.

El dia més plujós fou dia 5, amb 49'5 l/m² repartits al llarg del dia. Els vents que portaren aquestes pluges bufaren de tramuntana, excepte el dia 2 en què ho féu de migjorn, i els dies 3, 13 i 14 que ho féu de mestral. Els dies 2, 3 i 5 s'observaren tempestes elèctriques.

En el gràfic queda perfectament assenyalada la baixada de les temperatures de la primera quinzea així com la recuperació que es nota a la segona part del mes. Aquest mes d'octubre ha estat més fred que el de l'any passat. La màxima correspon a dia 1, amb 24° (el setembre encara era molt a prop). La mínima de les màximes fou dia 6, amb només 14°. La mínima del mes també correspongué a dia 6, amb només 9°, mentre la màxima de les mínimes fou de 15°, els dies 24, 26 i 29.

Com veis, aquesta vegada, el cordó de Sant Francesc s'ha deixat sentir. Com a notícia, dir que el dia del Pilar hi hagué un eclipsi parcial de Sol, perfectament visible.

RECUPERACIÓ D'UNA FEMINITAT GABELLINA DECADENT

Després d'una temporadeta de seguir i analitzar la línia d'aquesta revista, com a dona gabellina he decidit expressar el meu rebuig públicament pel que fa als seus membres col.laboradors actuals: tots són mascles (1). I les dones? Que no n'hi ha al poble? No tenen veu? No tenen a expressar?

Abans (2), el nombre de col.laboradors era equitatiu amb un ambient de diàleg més o manco variat, però ara... que hi ha hagut crisi femenina? D'un temps ençà, no es veu cap opinió de dona i això és greu perquè divergeix en un masclisme implícit, cínici i de vegades punyent que ens fa ganes de dir-ne quatre de fresques i callam.

Per això, pens que fa falta, en aquestes planes, una secció on poder contraposar les nostres idees a les de la resta de mascles d'aquesta revista pretesament igualitària (d'on?) perquè no en tenen ni idea d'allò que ens preocupa veritablement a les dones. Deuen pensar que prou feines tenim com per armar xerrameca d'aquests aspectes. Però tanmateix la lluita ja és oberta i l'hem de continuar. Necessitam un espai on poder-nos esplaïar a gust dient el que pensam dels nostres mascles, criticant-los, exposant la situació de la dona en altres indrets del món i fent una crida a la solidaritat, i, en definitiva, tractar qualsevol tema original que aquests "homes" de Cap Vermell encara no s'han atrevit a descobrir.

De vegades és difícil ser una dona,
sobretot quan ell proclama orgullós
que va viure dos anys totsol.
I tu te'n recordes perfectament:
sense aigua calenta perquè es dutxava a ca
sa mare,
sense rentadora perquè sa mare li rentava
la roba,
sense treure la pols perquè sa mare,
d'enfeïnada que estava cosint-li els
calcetins i preparant-li cocretes, no tenia
temps d'anar-li a treure.

Però, si l'estimes el perdoneu, sobretot quan et diu que si vivia d'aquella manera era perquè volia espantar les al.lotes amb ganes de casar-se.

I no t'hi capfiquis, però queda't amb ell perquè al cap i a la fi, quan el vas conèixer ja sabies quin és el concepte d'higiene que tenen alguns homes.

M.A.M.V.

- 1.- Mirau membres a l'editorial
- 2.- Revisau Cap Vermell de temps enrere
- 3.-E.Carrilb i altres, Pasta gansa II. Ed. Quaderns Crema.

En aquell temps...

En aquell temps... hi havia una illa d'ensomni, on hi regnaven la calma, la tranquil.litat, la pau... Els seus habitants hi vivien contents i només desitjaven viure amb la família, treballant el camp, les oliveres, les figueres, els ametlers... i gaudint de la naturalesa, dels boscs de pins, de la mar blava i d'un clima suau.

Però, de sobte, vet aquí... que van venir els Bàrbars del nord, que van descobrir les meravelles d'aquesta illa on van voler instal.lar-se i comprar cases i possessions. Els habitants van estar enlluernats veient que els diners sorgien pertot, i van pensar: "Ara sí podem guanyar molts de diners".

Abandonaren el camp, les oliveres, les figueres, els ametlers, i començaren a construir cases i més cases, hotels i més hotels per satisfer els Bàrbars del nord que van envair l'illa encantada, i per guanyar diners i més diners...

Però, l'illa d'ensomni a poc a poc va perdre la seva bellesa, el seu encant, la tranquil.litat, la pau... i va convertir-se en un formiguer. El camp de conreu es va assecar, l'olivar ja no produïa fruit, les figues i l'ametla queien a terra perquè ningú els feia cas... només hi havia la febre de construir pertot arreu...

Passaven els anys, l'illa encantada ja no tenia boscs de pins, ni figueres, ni ametlers en flor. Sense el seu encant, els Bàrbars del nord ja no hi trobaven el que cercaven: la bellesa del paisatge, la tranquil.litat, la calma, la pau... i se'n van anar i ja no tornaren mai més.

Aleshores, els habitants d'aquesta illa privilegiada ploraven i ploraven perquè no s'adonaren d'hora que guanyar diners està molt bé però mai a canvi de perdre les meravelles que tenien i que no tornaran a tenir.

Ysabel Bustos Campero

QUI SERÀ CAPAÇ DE DIR BASTA?

Vaig anar a casa d'un matrimoni amic meu que havia de batiar la seva filla. Mentre els explicava les diferents parts del sagrament, va comparèixer una persona amb un regal per a la petita. Els pares de l'infant li agrairen el detall, però, una vegada tot sols, em confessaren que ja estaven farts i que era ben hora de dir "s'ha acabat".

Comentava, el matrimoni amic meu, "el sagrament del baptisme s'ha convertit en una festa de pares i en un compromís social que t'obliga a tornar els regals que ara et fan quan es presenta una ocasió semblant".

Tothom ho desitja -deia la parella- però ningú gosa començar. La nostra opinió, afegien, és que l'alegria d'haver rebut el sagrament es pot celebrar en un senzill refresc familiar (gelat i ensaimades, per exemple) a la mateixa casa, al pati o al corral, o també al saló parroquial, però és hora de rompre amb aquest costum desorbitat de ser una "burrada" de convidats, carregar-te amb unes despeses que no pots suportar i a damunt no saber què has de fer amb els regals, molts d'ells repetits.

Qui s'atrevirà a dir "basta" i serà capaç de retornar a la senzillesa de celebrar en família un esdeveniment que mai no hauria d'haver arribat aquí on ara ens trobam?

Andreu Genovart Orell

Anecdotalari

- Als diaris de Ciutat hi ha qui no s'aclara ni poc ni gens, amb la notícia de l'eliminària de la Copa Davis, Es Coll d'Òs s'anomenarà ara "Ascoll II".

- Aquest que veis és un real exemplar de moneato, tret de l'hort de Xisco Castellano, digne d'ésser admirat.

BATEC

Curiosament, cada vegada que es parla dels pressuposts de l'Estat i es posa de manifest la gran diferència entre el que aportam i el que rebem, surten pels diaris extensos estudis, a tota plana, en què se'ns recorda que som la comunitat més rica d'Espanya. Efectivament, vist així, som una zona privilegiada no sols a nivell nacional sinó que anam més enllà. Som capdavanters dins Europa.

Però, tota moneda té dues cares. La creu, en aquest cas és que som la regió europea amb uns serveis socials més baixos, amb una sanitat pública més endarrerida, amb uns salaris i unes pensions inferiors, amb una xarxa de centres educatius insuficient...

Que les Illes Balears -Islas Baleares- siguem una comunitat rica no vol dir que tots els qui hi habitam siguem rics. A un poble de cent habitants hi havia un senyor que tenia cent ovelles, mentre els altres veïns no en tenien cap: les estadístiques varen concloure que en aquell poble hi havia una ovela per habitant.

Aquesta etiqueta de rics que patim es tradueix en menys inversions. Alguns, a d'això en diuen solidaritat interterritorial. Jo, més aviat, en dic fer el colló. Al capdavall, ens devem sentir a pler en aquesta situació, tota vegada que, elecció rere elecció, triam els mateixos, siguin de dretes o d'esquerres.

Tres i no res

MAASTRICH

Al poble jueu, Déu el féu partir d'Egipte cap a la "terra promesa". Travessà un mar i un desert i, bé, tampoc no era cap cosa de l'altre món el lloc on arribà.

La humanitat, la gent, és bona d'engrescar a la recerca de "terres promeses". Anosaltres, per exemple i d'un temps ençà, ens ofereixen el nostre particular paradís. Es diu Maastrich i, segons sembla, després de travessar mars i deserts, allà hi trobarem rius de mel i muntanyes de sucre.

Tot aquest trull em recorda unes paraules de Joan, el capellà villalonguà de "Bearn", quan manifesta la seva poca fe "en les interinitats històriques que pressuposen un món millor per a "després", com si en Història existissin "després" definitius".

Faralló

La Balanguera és l'himne Oficial de Mallorca

Els mallorquins ja tenim himne oficial. Si fins ara "La Balanguera era l'himne oficiós, el Consell Insular de Mallorca, el passat ple de principis de novembre, va acordar, textualment: "L'Himne oficial de Mallorca és "La Balanguera" segons la lletra de Joan Alcover Maspons i la música d'Amadeu Vives Roig. El text de l'Himne tan sols inclou les estrofes primera, segona i cinquena de la composició d'Alcover".

És important, doncs, que tots els que habitam a Mallorca coneguem el nostre himne, que encara que ens "sona" a tots, molts de noltros no sabem encara la lletra de memòria. Encara que no vos podem oferir la partitura musical, (cosa que

farem tan prest com poguem i quan la Comissió de Músics formada pels senyors Antoni Martorell, Francesc Batle, el manacorí Antoni Parera Fons, Pascual Martínez i Joan Company hagin arrenjat la instrumentació i adaptació adient per a Cor, Banda, Orquestra i Colla de xeremiers), i perquè no hi hagi excuses a l'hora de cantar-la, aquí la vos recordam:

*La Balanguera misteriosa,
com una aranya d'art subtil
buida que buida sa filosa
de nostra vida treu el fil.
Com una parca bé cavila,
teixint la tela per demà,
la Balanguera fila, fila
la Balanguera filarà.*

*Girant l'ullada cap enrera
guaita les ombres de l'avior,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar.
La Balanguera fila, fila
la Balanguera filarà.*

*De tradicions i d'esperances
tix la senyera pel jovent,
com que fa un vel de noviances
amb cabelleres d'or i argent.
De la infantesa qui s'enfila,
de la vellura que se'n va,
la Balanguera fila fila,
la Balanguera filarà.*

Donat l'apabullant èxit obtingut entre els lectors habituals, sobretot agradà sobremanera a JP. F. G. , repetim la jugada i els mostram des d'un altre caire. Una visió distinta del mateix per acabar de sorprendre, encara que no tant, i d'embafar per a molts d'anys. Continuem sense ser gens originals ni provocadors; però evidentment, ja ho veis, els continuam mostrant des de distints caires, sortint del to habitual de la revista i pixant fora de test.

...on la font brollava

Tants tombs ha donat ma vida
i metamorfosi sofert
que quasi em sembla mentida
i el sinó aclarir no encert
em malaveig fora mida
si somii o estic despert.

Record quan era nin que anava qualque diumenge amb la meva família a prendre els banys i a passar el dia a sa Font de sa Cala, o el que és el mateix sa Cala; la platja era aleshores més solitària que ara i solia estar molts de pics coberta d'algues, a vegades entremesclades en lleures. Al racó de la part dels Provençals hi havia i hi ha encara la font, d'ella beviem i ens proveïem a l'hora de partir cap a casa omplint barrals i botilles ja que en aquell temps les cisternes s'havien fetes avall, a més aquella aigua era un element medicinal molt apropiat per curar el mal d'estómac i altres malalties.

Passà el temps i prop de la font hi varen muntar una planta embotelladora que tallà la seva vena, i aquella s'aturà de rajar, més envant es construïren hotels i apartaments per aquells indrets, l'aigua es va con-

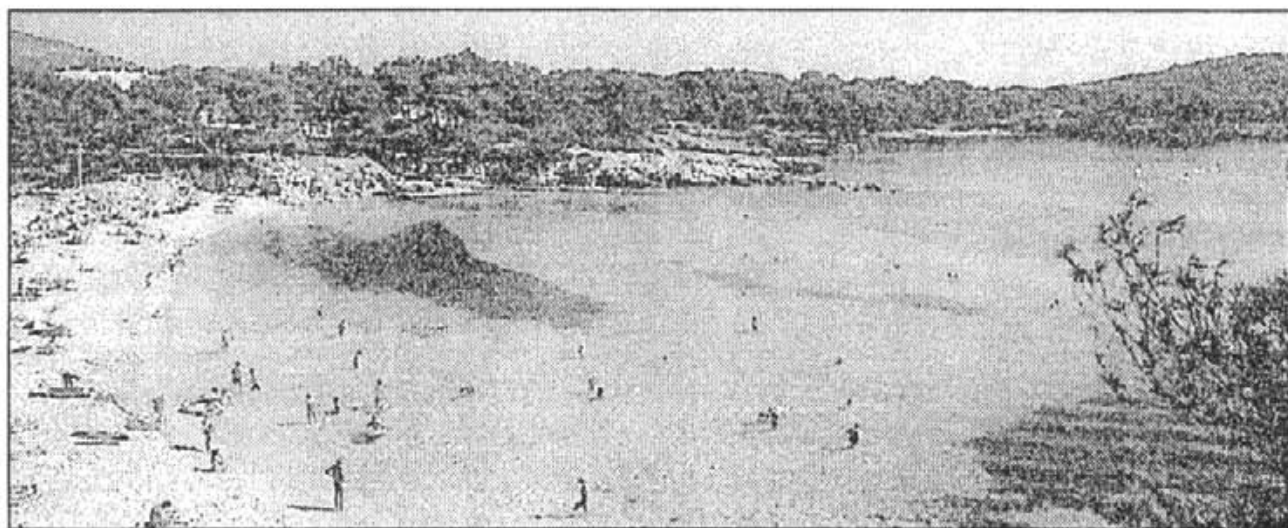
taminar i hagueren de tancar la planta.

La font torna rajar però ja no és com abans; els estrangers l'ignoren, i els que la coneixíem d'ella beviem i ens proveïem; ara no volem tastar la seva aigua per por de contreure malalties.

Segons tradicions i el qui fou el meu mestre durant part de la meva adolescència, Antoni Flaquer "Solleric", a la Cala i els seus voltants podria haver-hi acampat l'exèrcit cartaginès de pas a una de les seves incursions bèl·liques, i on també va néixer el general Annibal, tot això és només una hipòtesi, però el que és cert és que de temps immemorials la gent d'aquestes contrades s'abastia i bevia aigua de la font.

Un dia d'estiu assegut a l'ombra dels pins, sobre l'escar d'en Maia, contemplant les ones al besar la platja vaig fer aquesta glosa que dedic a tots els que qualque vegada ens hem agenollat o ajupit per beure de la font.

Abaix d'uns penyals
i roca escarpada
jugàvem els nins
on la font brollava

Recordança

Quan contemplo el naixement
d'una clara matinada
quan aguaita macilent
l'astre rei dins l'horitzó
quan me refresca l'ambient
baix atapida enrramada.

Quan l'embat es fa present
quan l'onada va alçurada
sobre els esculls a finir
quan l'escuma riolera
besant la platja al morir
me dú flaire marinera.

Quan planeja la milana
perdent-se dins l'infinit
quan canten uns rossinyols
poemes a la natura
quan ressonen picarols
d'una guarda que pastura.

Quan posseeix solitari
la cala de bells records
rebrotà la recordança
de la font que fou pentura
la dida d'una cultura
de mil.lenis de llunyana

De la font de l'aigua pura
sense el progrés per mestrança
de la font que morta alcança
un renom que la perdura
de la font de ma infantesa
on a beure tornaria.

I em sembla per un moment
amb imatge esborradissa
veure bellugar una gent
d'aparença primitiva
vestida amb una pallissa
i colrada pel sol i el vent.

Més sols és un pensament
i la font, per què no raja?.
Fou com au què agafa el vol
per aterrar a altre paratge
o el brollar no l'encoratja
una aigua que ningú vol.

No sent la remor de l'ona
quan xiula guerrer l'oratge.
No rep de l'estel de l'alba
suaus carícies a la nit
ni llambretja l'esperit
els vespres de llum plena.

Font fugissera i salvatge,
pel sedegós aigua raja
pels aucellets i per mi,
i per aquesta hermosa terra
on brilla la llum primera
on qui en fuig torna a morir.

Ompl i remunta dins la roca
la misteriosa encletxa, ja solcada
i com abans altra vegada
fruirès l'eclipsi i l'albada
i la nit calmosa i estelada
del teu estel rebràs tendra besada.

Font miraculosa, d'aigua beneïda
ma vida et tindrè present
i en què estiguis sempre absent
no esborraran tes petjades
les tempestes assaonades
per les bufades del vent.

————— Miquel Lliteres "Catoi"

Llengua amb tàperes

Alguns lectors m'han manifestat que el meu últim article va resultar una mica hermètic, impenetrable. No era aquesta la meua intenció, com podeu creure. Ben al contrari, aquell paper pretenia resultar divulgatiu i, per tant, entenedor. Si no ho vaig aconseguir ho de considerar un petit fracàs i, a més de demanar disculpes, hauré d'intentar esmenar-me tant com pugui.

Dit això, anem per feina. A la secció "Llengua neta" del mes passat em felicitava per l'ús acurat que de la nostra llengua va fer el president Jaume Matas en el discurs d'obertura del debat sobre l'estat de l'Autonomia. Però també deia: "quant al fons, ja en parlarem a partir del mes que ve". I això és el que vull fer, a partir d'aquesta entrega i tants de mesos com faci falta: parlar del fons de la qüestió i intentar anar a l'arrel del problema de la nostra llengua.

I quin és el problema de fons de la nostra parla? No és la seva normativització (procés d'elaboració i fixació de normes ortogràfiques, gramaticals i lèxiques); ni és un problema de nom (que si català, que si mallorquí, que si gabellí...); ni es tracta d'un problema de varietats geogràfiques o de si es tracta d'una llengua o d'un dialecte. Aquests són problemes importants però secundaris. Fins i tot l'ensenyament de i en català gaudeix de millor salut que mai. El primer i més greu problema del català, avui per avui i en tots els àmbits, és el del seu ús. O el de la manca d'ús.

Anem a pams. Que l'estat de la llengua necessita mà de metge no ho he de dir jo. A l'esmentat discurs del president Matas, aquest s'hi va referir i mostrà, segons *Diario de Mallorca*, la seva "preocupació per una possible reculada del seu ús". Aquesta mateixa situació la reconeixia, implícitament, el conseller Joan Flaquer en manifestar, segons *Diari de Balears* (26-9), que s'estaven preparant "diverses campanyes de conscienciació lingüística". Més recentment, -*Diari de Balears*

(24-10)- l'Obra Cultural Balear demostrava amb dades irrefutables la precària situació del català a Andratx i Calvià, on es troba "sota mínims". La meua experiència personal, i la de qualsevol persona que s'hi fixi, diu que el fet d'aquells municipis de Ponent es pot extrapolar a Capdepera, poc çà poc lla, i es pot fer extensiu a totes les zones turístiques de l'illa i a bona part de les barriades de Ciutat. El català, sols als pobles de l'interior sembla gaudir d'acceptable salut, i aquesta afirmació encara s'hauria de matisar.

Quan la nostra llengua va penetrant per fi a les escoles, quan hi ha més gent que mai que la sap llegir i escriure i que la defensa en tot lloc i moment, quan els polítics comencen a mostrar una incipient sensibilitat davant el problema, és ara precisament, i paradoxalment, que la nostra llengua recula davant el que sembla l'investida definitiva del castellà.

Aquest, insistesc, és el problema. Quin ús se'n fa del català?

A vegades, els polítics semblen com estruços que enfonyen el cap davall l'ala de les estadístiques, i, ai! les estadístiques els impedeixen veure la realitat. Confonen coneixement amb ús; creuen que el fet d'estudiar la llengua a l'escola implica que aquesta sortirà al carrer; pensen que el fet de deixar d'ésser analfabets en català comporta la seva implantació social; en definitiva, suposen, equivocadament, que s'ha arribat a un punt d'inflexió i que a partir d'ara les coses poden anar millor. La realitat pura i dura del carrer, però, s'encarrega d'ensorrar totes les estadístiques: la realitat social i els números no sempre van pel mateix camí. El fet és que, des del punt de vista lingüístic, les coses sols van millor per a aquells que voldrien acabar amb el "problema" del català per la via de la pura i simple anihilació. I camí en duen.

No interessa sols saber quans d'al.lots són escolaritzats en català, ni quanta gent el sap llegir o l'entén. Del que es tracta és de saber quants n'hi ha que el parlen efectivament, quants n'hi ha que l'empren com a mitjà normal i diari de comunicació.

Aquest tipus d'estudis entrarien de ple en el camp de la sociolingüística. Davant la lingüística tradicional, ocupada en l'estudi de l'estructura de les llengües, la moderna sociolingüística fixa el seu objectiu en l'estudi de l'ús lingüístic. Així, el punt central de la seva anàlisi seria la interacció llengua-societat. Diu Lluís V. Aracil: "Mentre la vella gramàtica i la nova lingüística s'ocupen dels atributs

essencials de la llengua, la sociolingüística indaga les seues condicions d'existència". D'una manera més il·lustrativa, podríem fer el símil següent: si la biologia estudia els organismes vius i l'ecologia estudia la relació d'aquests éssers vius amb el seu medi natural, la lingüística seria a la biologia allò que la sociolingüística seria a l'ecologia. A partir d'aquest nou enfocament, es tracta de veure la importància que es dóna o el menyspreu que se'n fa d'una llengua determinada pels seus parlants, els sentiments que provoca i que s'associen a la llengua, els problemes que el seu ús genera, etc.

Avui no ens serveixen de res els focs d'artifici, ja siguin declaracions més o manco voluntaristes, ja siguin accions puntuals cívico-festives. A la llengua li manquen actituds polítiques decidides i fermes, i aquestes atanyen a tots els ciutadans preocupats per la qüestió. No podem deixar-ho exclusivament en mans dels polítics professionals, tota vegada que aquests solen actuar per criteris electoralistes i intenten aconseguir a uns i altres, cosa, per altra part, gairebé impossible. O ens hi posam tots o la llengua se'n va a fer vaumes.

Des d'aquest punt de vista i atenent el què deia més amunt, als polítics els hem d'exigir que es posin en mans de professionals (com fan quan han d'endregar el projecte d'una carretera o un pla d'ordenació turística). Aquests professionals haurien d'esser, precisament (o al manco majoritàriament), especialistes en sociolingüística, capaços d'analitzar la realitat social, treure'n conseqüències i diagnosticar l'estat de la llengua. A partir d'aquí, els polítics podrien -deurien- prendre les mesures necessàries per redreçar la situació o donar-ne compte als electors.

Mentre això passa, i sense ser-ne jo un especialista, en aquest article i següents aniré oferint

algunes pizellades sobre el particular. Seran, en tot cas, opinions manlevades a experts i estudiosos de l'ús lingüístic, les quals ens poden ajudar a enfrontar-nos al problema amb menys apassionament i amb més objectivitat.

Crec que el responsable de qualsevol departament, projecte, programa, etc., s'ha de demanar en quina situació es troba allò que cau sota la seva responsabilitat, quines són les causes (negatives i positives) que han determinat tal situació, i quins són els objectius per al futur. Sols coneixent el present, en quines condicions hi hem arribat i cap on volem adreçar-nos, podem començar a fer feina de debò. I fer feina de debò vol dir no caure en un menfotisme premeditat, en un no intervencionisme covard, com alguns polítics a vegades tenen temptació de fer, perquè això també implica una forma d'intervenció bel·ligerant.

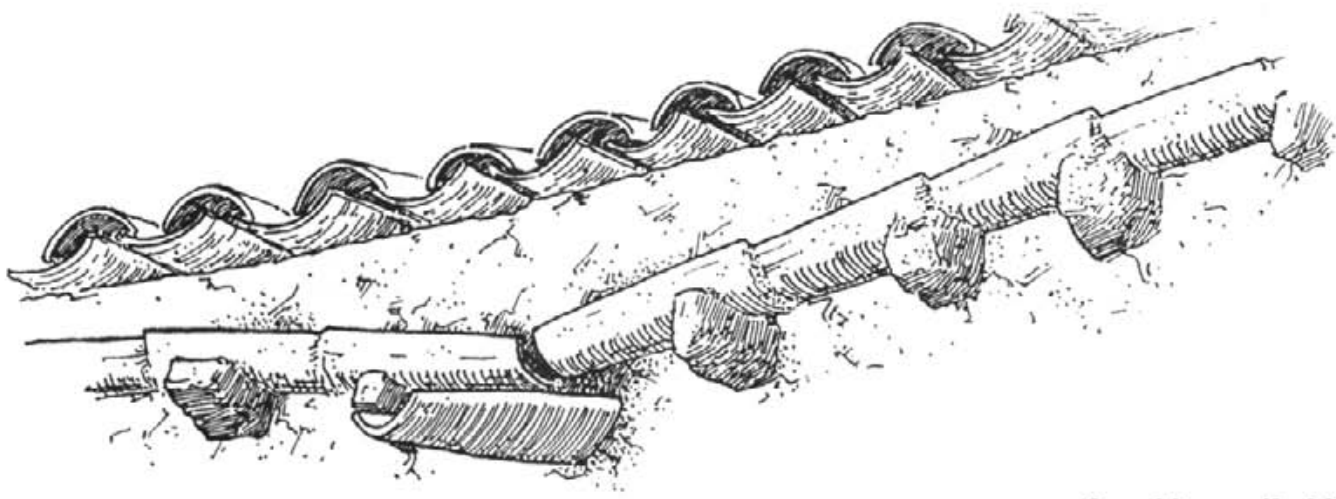
A partir d'un opuscle de Modest Prats, August Rafanell i Albert Rossich, posteriorment ampliat i publicat en forma de llibre *-El futur de la llengua catalana-* jo també em faig les tres preguntes bàsiques: D'on venim? On som? Cap on anam?

Les respostes, algunes respostes, a partir del pròxim número.

LLENGUA BRUTA

Aquest mes, per mèrits propis, l'estrella de la secció és *Diario de Mallorca*. No record, ni vull recordar, el nom del periodista que signava la informació, però això d'anomenar es Coll d'Os com *Ascoll II*, mereix el premi Llengua Bruta, amb diploma d'honor i corona de llorer. Enhorabona.

JAUME FUSTER ALZINA

Conversa amb..... *Ignasi Esteve,* *president de l'Associació Hotelera*

Parlam amb Ignasi Esteve, president de l'Associació Hotelera de Cala Rajada, poc dies després de conèixer la nominació del nostre poble com a seu de l'eliminàtoria de la Copa Davis entre Espanya i Alemanya. Tot un esdeveniment que trasbalsarà la nostra tranquil·litat ivernenca, ja que es tracta d'un esdeveniment esportiu de primera magnitud.

- Com va sorgir l'idea de dur una eliminàtoria de la Copa Davis a Cala Rajada?

- Per comprendre aquesta iniciativa ens hem de remuntar uns tres anys enrere, quan l'Associació Hotelera es decideix a promoure la zona a través de l'esport, a través de manifestacions esportives d'elit. Així podem parlar de l'organització del circuit de tennis ATP, la volta Challenguer a Mallorca, la Duatló i Triatló... Concretament, dur aquesta eliminàtoria ha estat possible perquè la Federació Espanyola de Tennis pot triar la Federació territorial i la seu. Nosaltres ens posarem en contacte amb la Federació Balear i amb el recolzament del conseller d'Esports, Joan Flaquer, hem pogut dur a la nostra terra aquest esdeveniment, assumint el risc que suposa la seva complexa organització. Aquí voldria aclarir que té molta importància promocional, però tant a Alemanya com a Espanya. No hem d'oblidar el ressó que tindrà dins el nostre país.

Nosaltres tenim clar que hem de potenciar aquest tipus de turisme a la zona, que té unes característiques idònies per a la pràctica d'alguns esports com el tennis, golf i ciclisme.

Estam contents perquè hem aconseguit per a Cala Rajada el millor espectacle del món de tennis.

- Quines han estat les dificultats més grosses que heu hagut de vèncer?

- Per fer-nos una idea, trob que en comparació ha estat més difícil que l'obtenció de les olimpíades per a Barcelona. Pensem que és una eliminàtoria de la Copa Davis en la qual es juguen molt els dos equips: el que perdi pot passar a segona divisió. Aquí la Federació Espanyola -donada la importància de l'eliminàtoria- volia fer valer els seus drets per cercar una seu que garantis el recolzament entusiasta del públic i alhora la seguretat d'una bona organització.

Nosaltres som conscients de la falta d'experiència per organitzar aconeximents d'aquests tipus a Mallorca, i més a Cala Rajada. Una altra dificultat era competir amb ciutats grans com Sevilla o València

- Quin pressupost teniu per a aquest aconeximent i com pensau finançar-lo?

- Al voltant dels 75 milions de pessetes. Comptam amb una subvenció confirmada d'almanco 20 milions del Govern Balear, a través de l'IBATUR, i la resta l'hem de treure cercant esponsors i amb la venda de les entrades (un 50% són per a la Federació)

- Teniu resolt el problema de les instal·lacions? On es farà? Sabeu el preu de les entrades? On i quan es posaran a la venda?

- Les instal·lacions son desmuntables, no hi ha cap pista amb capacitat per a cinc mil espectadors, però a més hem de pensar en tot el que envolta l'esdeveniment purament esportiu. Respecte a on es farà, encara no està decidit. El proper dijous ens visitarà Manolo Santana i representants de la Federació Espanyola per a estudiar els informes i visitar "in situ" les instal·lacions proposades: es Coll d'Os i n'Aguait (com haureu llegit al Portalet, posteriorment a aquesta entrevista es confirmà es Coll d'Os com a seu de l'encontre). A més de les instal·lacions pròpiament esportives s'han de tenir en compte altres factors com els accessos, la ubicació i mobilitat de més de cinc mil persones i les infraestructures annexes i la seguretat.

De les entrades només podem dir que pretenem posar-les a la venda el més aviat possible i el preu serà molt assequible, entre 10 i 12 mil ptes els abonaments, i 4 o 5 mil pessetes cada partit. És un preu molt assequible perquè pretenem una assistència local massiva. Per posar-les a la venda hem pensat, a més del punts directes de venda, el sistema Servicaixa, per facilitar-ne la compra.

- Amb quines ajudes institucionals comptau?

- A més del Govern Balear, tenim confiança en el recolzament de l'Ajuntament.

- Què pensau que pot significar aquest aconeteixement per a Mallorca i Cala Rajada?

- Això farà història, hi haurà un abans i un després. A Mallorca mai s'havia vist una eliminatòria de la Copa Davis i manco un Espanya-Alemanya. Com a imatge promocional de Mallorca i Cala Rajada té un valor incalculable, per això l'organització no pot fallar. Si sabem crear-nos un respecte podem aconseguir la realització d'altres aconeteixements internacionals i d'elit per a Mallorca i Cala Rajada. Però també voldriem aconseguir que el poble s'hi bolcàs, s'hi implicàs. Pretenem una assistència massiva i hem jugat fort posant uns preus molt bons. Volem que la gent d'aquí pugui assistir-hi. Uns preus més alts afavoririen l'assistència d'estrangers, als aficionats alemanys no els sap greu pagar 20 mil pessetes, perquè hi estan avesats. Volem córrer el risc econòmic i reduir els ingressos per aquest capítol, compensant-lo amb una gran assistència.

També volia denunciar als comerciants, restaurants, bars... que aquesta setmana tenguin els seus establiments oberts i ens ajudin a donar la millor imatge possible. Pensem que esperam sis cadenes de TV alemanyes, dues de nacionals i més de 100 periodistes acreditats, a més de la gent important que mou aquest esport.

Ens jugam molt però estic convençut que, entre tots, farem que sigui un èxit.

Només ens queda recolzar aquesta idea, que sigui tot un èxit i que, realment, poguem estar a l'altura dels aconeteixements

L' Ajuntament informa

NOVEMBRE

Acords de Comissió de Govern:

- Aprovació de la fase informativa o recollida de dades per a la confecció del Pla especial del Castell.

.....

Dia 31 d'octubre tengué lloc l'apertura de pliques del concurs d'adjudicació d'obres del pavelló poliesportiu i la guarderia municipal.

Per a la construcció del Pavelló poliesportiu s'hi presentaren set ofertes de les quals no s'admeteren les de Ginés i Navarro ni les de DSM DOSMARE. El resultat de la resta de licitacions fou el següent:

Cubiertas i MZOV,sa	158.580.039.-
AGROMAN, sa	165.086.976.-
FCC, Construciones,sa	154.316.046.-
Construcciones, excavaciones y Asfaltos,sa	
Construcciones Gómez-Quintero,sa	152.343.420.-

Totes les empreses oferten millores i condicions a les seves proposicions.

Per a la construcció de la Guarderia Infantil s'hi presentaren dues ofertes

Construcciones Gómez-Quintero,sa	7.236.058.-
INCOMARSA	7.393.960.-

A la vista del contingut de les ofertes la mesa de contractació acorda sol·licitar l'acord tècnic corresponent i després es tornarà a reunir per proposar al ple l'adjudicació corresponent.

L'escola municipal de música inicià els cursos de llenguatge musical a Capdepera i Cala Rajada amb la matrícula següent:

	Capdepera	Cala Rajada
INICIACIÓ	13	14
PRIMER	17	19
SEGON	20	13
TERCER	15	11
QUART	8	8

Sumant un total de 139 alumnes.

S'han iniciat els cursos del Centre d'adults amb una nombrosa participació repartida en els cursos següents:

Àrea acadèmica (39), Alemany I (34), Informàtica (24), Brodat (62), Costura i confecció (12), Manteniment físic (19), Tècniques de dibuix (15), Ioga (18), Tècniques de relaxació (11), Ball de sala (33), Castellà per a estrangers (14), Català (33), Teatre (9). **Total.....321**

L'Ajuntament ha presentat a la Comissió de Cultura i Patrimoni del CIM el projecte de neteja i rehabilitació del poblat talaiòtic del Claper dels Gegants a Canyamel, que dirigirà l'arqueòloga Lourdes Mazaira. Amb la mateixa, ha sol·licitat una subvenció a tal efecte.

Organitzat pel Patronat de Turisme i l'Associació hotelera, el mes passat tengué lloc una taula rodona per analitzar la temporada i els mercats emissors. La conclusió fou que el 96 ha estat una bona temporada turística, com a mostra l'agència NEKERMANN ha augmentat un 20% el nombre de visitants. Si més no, manifestaren un crit d'alerta sobre els *tiketeros* i el *sharing-time* (multipropietat: venda d'una propietat per a dues setmanes a l'any).

El Patronat de Turisme ha editat dos fulletons d'informació sobre el municipi i d'excursions a peu pel terme. En aquests moments s'està preparant un butlletí d'informació per a la promoció interior i exterior del municipi.

El Patronat del Castell aprovà el projecte de rehabilitació del portalet del Rei En Jaume presentat per l'arquitecte Salvador Juan, qui el presentarà abans a la Comissió de Patrimoni del CIM per a la seva preceptiva aprovació.

L'horari d'apertura del Castell durant els mesos d'hivern serà de 10 a 17 hores.

Els serveis tècnics del departament d'urbanisme estan saturats de feina per l'augment de sol·licituds de llicències d'obres, xifrada en un 50% més que l'any passat.

S'han instal·lat diversos punts verds per a la recollida selectiva del fems a la zona de Canyamel: A la Torre i a les Coves.

Confirmada la notícia de la celebració de l'eliminatòria de la Copa Davis a Cala Rajada s'han iniciat des de la regidoria d'Esports les gestions per a constituir diversos grups de voluntaris i de treball.

Dia 6 de novembre el batle assistí a la presentació del Pla Mirall del Govern Balear, que contempla diverses accions per al trienni 97-99. Sobre les actuacions immediates que fan referència a la rehabilitació de façanes i infraestructures en nuclis urbans, s'ha ordenat als tècnics corresponents el projecte per poder accedir-hi.

El batle ha assistit a diverses reunions de treball per la constitució de la Mancomunitat de municipis del Llevant.

3 - 15 DESEMBRE
WILLIAM SHEKESPEARE

MESURA PER MESURA

Preu 1.500 ptes

Dies 5 i 8 de Desembre

preu especial per CAPDEPERA: 700 ptes
Raó Carme Planell - Ajuntament de Capdepera

Coproducció : *Iguana Teatre i Teatre Principal*

CENTENARI DE L'APLEC DE RONDALLES D'EN JORDI D'ES RACÓ

EL LLOP DE SA COVA NEGRA

Devora la vila de Capdepera, a la banda de xaloc, s'empina el puig de la Cova Negra, on altre temps habitava un llop, que patia de beneit una mica. No aplegava, quasi mai, per omplir-se la butza i un dia, que tastenejava de prim, s'espitxa cap a cercar qualque cosa.

Baix del Molí des Claper troba dos cabridets que es barallaven per un tros de pastura.

-Ara vos menj a tots dos! -diu ell molt remolest.

-Mos n'aconhortam -diuen ells dos-. Sols que en facis sentència de a qui toca aquesta pastura!

- No res -diu el llop- anau un a un cap de la pastura i l'altre a l'altre cap, veniu corrent cap a mi i, qui arribarà primer, tindrà la pastura. Però li durarà poc l'alegria, perquè jo el m'engoliré tot d'una, perquè sabeu que en duc de rusca!

-Bé, idò, ho farem així!. -diuen els dos cabridets-.

I ja són partits, un pel llevant i l'altre pel ponent; i, com són en el cap de la pastura, següen ben atacats de d'allà perquè el llopot no els aplegàs.

I el betzolàs, allà al mig de la pastura, espera qui espera que els cabridets arribassin.

Quan reparà que li eren fuits, se pegava tocs pel cap, fet un Nero.

-No me l'han feta que no me l'hagi pensada!. -diu tirant asperges- i segueix de d'allà a veure si trobatia altra cosa que llevar del vent.

Baix ca'n Pau des Claper troba una ego amb una pollina, i les invest amb aquesta:

-Ara mateix vos menj totes dues!.

- Va de bo?. -diu el llop.

Ja em podies fer un favor!. -diu la pollina-. Ja saps als qui han de matar, els concedeixen allò que demanen!.

- Sí que dius ver!. -diu el llop-. Vaja, idò, digues de pressa quin favor vols!. Que les dents ja em pruen de pensar lo saboroses que sereu tu i ta mare.

- El favor -diu la pollina- és que mu mare té un grandió estarranc dins una pota de darrera, que no la pot posar en terra, i si no l'hi treies, en menjar-la-

L'anyell i la truja comenten la feta del llop per devers Can Pau

te, aquest estarranc te podria dur un mal resultat a dins la butza!

- Sí que tens raó - diu el gran beneit-. Vaja idò si el treim!.

S'arramba tot xarpat a la pota de l'ego, que li entaferra una tal coça que el deixa estès de sobines un tros enfora i l'ego i la pollina, de d'allà, cametes me valguen!.

Com el llop es va poder aixecar i espolsar, ja no les va guipar en tot aquell redol, i era ferest ses asperges que tirava.

- No me l'han feta que no me l'hagi pensada! -deia ell. I segueix endavant a veure si afinaria enlloc qualque cosa per enfornar.

Devora el pou de Sa Coma troba una truja amb porcellins, i ja els invest amb aquesta.

- Ara mateix vos menj a tots!

- Bé -diu la truja- ja ens menjaràs si tan encarat hi estàs, però primer deixa'ns beure que estam abrasats de set.

- Beveu, idò, de pressa, que tenc una fam que m'alça!

- Si tu ens volguessis treure un parell de poals d'aigua -diu la truja- aviat estariem llests!

- Vaja, idò, diu el beneit de llop, i ja amolla el poal dins el pou i, quan el té ple, estira que estira la corda per pujar-lo, i li venia tan just tan just.

I què fa la truja?. Li enfloca grufada i altra a les anques, l'alça en pes i el tira dins el pou, i cames me valguen!. ella i els porcellins.

El llop, així com pogué, surt del pou, aspergiant a la descosida, tirant-se llamps i pestes a carretades.

Afina un pi, s'hi jeu davall i se posa a dir:

- No hi ha remei!. Ase vaig néixer i ase moriré!

Però qui m'havia fet a mi jutge per haver-me de ficar a definir a quin cabrit pertocava aquella pastura?. Qui m'havia fet menescal per anar a treure estarrancs de les potes d'aquella ego?. Qui m'havia fet porquer per haver-me'n d'anar a treure poalades d'aigua a aquella truja i als seus porcellins?. Si jo a uns i altres me'ls hagués menjat tot d'una, sense empatxar-me de raons, no em veuria així com em veig. Oh com no cau un llamp del cel que em mat, i no faria pus nosa en el món!.

Justament dalt d'aquell pi hi havia un esvellador que li aclaria la branca i, com sent del llamp, li amolla la destal, que aplegà al llop devers el cap, i n'hi va fer dos.

Més se'n mereixia per betzoll!. (1)

L'aplec de rondalles de mossèn Alcover és pobre quant a narracions d'animals; a més, aquestes són de contingut tan divers que resulta difícil catalogar-les. N'hi ha que presenten la mateixa composició que les de personatges humans com a protagonistes; es a dir, els animals parlen, actuen realitzant les mateixes funcions que les persones.

Altres narracions són senzilles faules, és a dir, l'exposició d'un conflicte entre animals que es resol de tal manera que permet extreure'n una lliçó; és el cas de "Es corb i sa raboa" (2),

Dibuix de Mateu Alzina "Maxim" que il·lustra el Llibre de les bèsties de Ramon Llull.

una faula molt coneguda on es conta com una polissona i famolenca raboa trobà un corb que estava damunt una figuera amb una peça de formatge en el bec; l'astuta raboa es posà a alabar la garridesa del corb fins que aquest, baves per allò que li deien, deixà caure la fogassa que anà a parar dins les barres de la raboa.

Les narracions en les quals els animals són portadors de continguts moralitzants són ben antigues. En els primers segles de cristianisme apareix la divisió entre animals bons i dolents, així com l'atribució de simbologia a nombrosos animals; els evangelistes Mateu, Marc i Joan eren representats simbòlicament per un bou, un lleó i un àguila, respectivament. "Aleshores, el coneixement real de la Naturalesa no importava, sinó que el que calia era interpretar els signes que comunicaven els éssers. L'interès primordial residia a trobar signes en la Naturalesa, signes de la divinitat, dels dogmes i dels misteris cristians, de les veritats religioses i morals. Cada bèstia, cada planta, cada mineral era portadora d'un símbol cristià"

(3). A l'època medieval apareixen els bestiaris i els llibres de les bèsties, entre els quals destaca el de Ramón Llull. El patriarca de la nostra cultura conta la lluita entre els animals que mengen carn, que es senten els únics aptes pel poder, i els animals que mengen herba, que no pensen de la mateixa manera.

Llull estableix un paral·lelisme entre les lluites i disputes dels animals, on no hi falten traïdories, venjances i corrupció, i aquelles que es produïen en la societat del seu temps. Com diu Sebastià Tries Mercant, "l'argument del Llibre de les bèsties descriu, per medi de la ficció animal, la situació real de la societat d'aquella època per a treure la conclusió de lo que hauria de ser" (4).

La rondalla de "El llop del puig de sa Cova Negra" és formada per tres faules en què el nexa d'unió és el protagonista principal: el llop, un carnívor; els antagonistes: els cabridets, l'egua i la truja, són animals que mengen herba. La rondalla reproduïx l'antiga lluita però ja no es decidirà per la força de les bèsties que mengen carn i tenien llicència del rei Lleó per menjar i viure dels animals herbívors" (5). Ara hi ha altres recursos més decisius que la força, com són: l'astúcia, l'enginy i la intel·ligència.

La nostra rondalla no és la única que, dins l'aplec de mossèn Alcover, planteja la lluita entre animals carnívors i herbívors; també ho trobam en "Es gallet, s'anyellet, sa godineta i es drac" (6); on els tres primers animals s'enfronten al drac de sa Murtera Blanca, que aconsegueix empassar-se el gallet i s'anyellet però no sa godineta que, després de tallar el cap del drac, treu els seus companys de dins la butxa de l'animalot.

En els contes d'animals en què intervé el llop es repeteixen unes característiques que es podrien resumir amb aquests enunciats: a/ El llop sempre du fam enrera i mai no està associat, les ganes de satisfer una necessitat tan vital l'indueixen a fer qualsevol barrabassada. b/ A la força i agressivitat del llop s'hi oposen l'enginy i astúcia d'un altre animal. c/ El llop sempre en surt malparat i es ridiculitzat.

Contes d'animals amb el llop de protagonista també es troben a altres col·leccions, per exemple a les castellanques (7) o la dels germans Grimm. L'origen d'aquests contes també estaria en antigues narracions medievals que foren transformades i conservades per la imaginació popular.

El llop ha estat a Mallorca un animal popular, encara que no n'hi hagi hagut mai; també apareix a la rondalla "Es llop i s'oveia" (8), una narració amb un argument quasi idèntic al conte castellà "El lobo que cree que la Luna es queso" (9). El fet que el llop no sigui un animal de la nostra fauna, les similituds amb alguns contes castellanques i la popularització aconseguida a Mallorca per les faules castellanques en el segle XIX fa suposar una procedència castellana de la nostra rondalla.

Al final de la rondalla hi ha la lliçó moralitzadora. El llop reconeix el seu fracàs però ja no hi ha remei; es lamenta d'haver entrat en el joc dels contraris i es reafirme en la idea que cal aprofitar les ocasions i no empatxar-se de raons que no li anaven ni venien. La reflexió és un elogi de l'individualisme, fer sempre el seu cap envant i aprofitar les ocasions; un principi molt burgès i propi dels anys en què fou recollida la rondalla, és a dir, a finals del segle XIX.

Per tant, en la rondalla de "El llop de sa Cova Negra" hi ha elements molt diversos, alguns ben antics; per altre part, la moralina final i les referències geogràfiques, el molí d'es Claper i ca'n Pau, pertanyen a la segona part del segle passat. Aquesta constant actualització de les rondalles, al mateix temps que conservin referències antiquíssimes fan que dites narracions siguin una de les joies del nostre folklore popular.

Josep Terrassa

Notes

(1) Tom XXIV

(2) Tom XIV

(3) Article de Miquel Rayó Ferrer. Revista Lluç, març-abril 1983

(4) Pròleg del Llibre de les bèsties. Editat pel Consell General Interinsular. Ciutat 1980

(5) Idem, pàgina 18

(6) Tom XVII

(7) Aurelio M. Espinosa. "Cuentos populares españoles". Uns altres contes d'aquesta col·lecció on intervé el llop són: "El lobo desollado vivo" i "La zorra y el lobo" on aquest es mort a garrotades per l'home. Colección Austral. Madrid 1991.

(8) Tom XV

(9) Aurelio M. Espinosa.

EL DARRER CAPTIU (I)

*Això era i no era
bon brou faci la cadenera
per tu un amut
i per jo una barcella.*

El blau fosc, farcit d'estels brillants, anuncia un nou jorn. En Miquel, com cada matí, s'aixeca, encén el llum d'oli, es rabeja la cara i omple el searró amb unes llesques de pa i un troç de formatge.

Al sortir de casa seva, amb el cel encara foscant, enfila el cap avall envers el portalet. Una capada i un bon dia més endevinat que pronunciat és la contrasenya que es fan uns als altres, mentre s'arpleguen pels carrerons, tots baixant en silenci. Fins a ser fora de les murades, amb les primeres llums, no començaran a escometre's i fer-se sentir.

El sentinella, mig adormit, en arribar els primers homes s'aixeca i, amb cara de son, obri el portelló que romandrà den pinte en ample fins que l'últim home, entrada de fosca, retorni al Castell. Uns prenen el camí reial, d'altres, de cap a l'esquerra, davallen per la falda d'es puig d'es Molins i, així com va clarejant, comencen a parlar i bromejar.

En Miquel, en lloc de continuar de cap el coll de s'Horta, abandona els acompanyants i agafa el revolt que du a sa Font de sa Cala. Travessa el bosc de pins i alzines entre sa Cova Negra i es puig Ceguer i s'encamina a son Bessó, on hi té un cortó amb una soll. El capvespre hi durà la truja que li regalà el sogre.

El temps li passa volant abstret, culejant per dins la soll on hi aixeca un tancat per separar els porcellins, quan la ventrada.

Esmorteït se sent un repicar de campanes que anuncia perill, i del qual en Miquel no en fa gaire cas, ja que no seria la primera ni la catorzena vegada que es tractàs d'una falsa alarma. Tanmateix, es diu, si desembarquen ho faran a sa Mesquida i jo, aquí, estic a resguard de

perill. Continua feinejant i no hi pensa pus.

Quan sent una remor darrere ell ja és massa tard, arrenca a córrer de cap a sa Cova Roja on espera despistar els perseguidors. Però, en havent botat la paret que tanca la quarterada, partió amb la seva, de darrere unes mates surten tres homes que li barren el pas i ben aviat el tenen lligat de peus i mans i el s'enduen de cap a sa Cala. En passar per ca'n Rabassó veu el matx que hi han fet, i sort que els habitants havien pogut fugir, cametes me valguin, i amagar-se per sa Tortuga camí de s'Heretat, - sospita ell-.

Arribats a la platja l'embarquen a la galiota i el fermen al pal, no hi ha dubte que és la part més valuosa del botí, acabat d'arrodonir amb dues cabres, cinc conills amb la gàbia i la pobra caixada de ses cases de ca'n Rabassó.

Tot d'una es fan a la mar i, mentre veu empetitir-se el Cap Vermell, les llàgrimes li rodolen per les galtes. No cluca ull de tota la nit pensant en la desgràcia que li acaba d'ocórrer i temerós del que puguin fer d'ell arribats a Barberia.

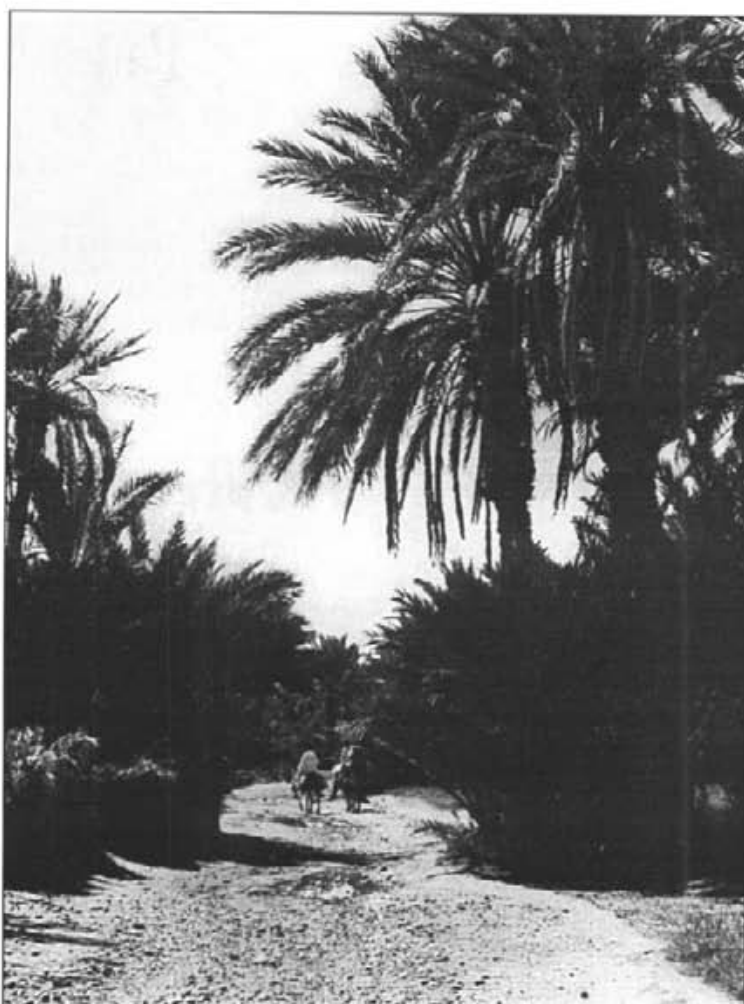
Desembarcaren en una caleta deserta, el deslligaren i l'obligaren a portar estris del vaixell fins arribar, a mitja hora de camí, a una cabana adossada a una cova excavada a la part baixa d'un barranc. Allí el tornaren a fermar i el tiraren dins una peça fosca i humida, al fons del cau, on el tancaren no sap quan de temps.

Afamat, brut, virós, passà els pitjors dies de la seva vida, desesperat, amb el cervell enfebrit, donant voltes a mil i una cabòries. Defallit, quan anaren a cercar-lo desveriejava i no va esser capaç de posar-se d'empeus. El tragueren d'aquell ninxol, el capbussaren dins un safareig, el vestiren amb una muda del país, li donaren menjar i el deixaren dormir mentre en volgué.

Escortat per dos mariners, inicià una llarga marxa, pujant i baixant muntanyes, a tra-

vés d'uns paratges nus de vegetació i sense vida. Aprofitaven els vespres per caminar i de dia, quan el sol era alt, cercaven les poques ombres que hi havia per descansar tant com podien, i, així i tot, amb la bavarada que pujava de la terra semblava que estaven a la boca d'un forn. En Miquel resava i ensumava per si sentia sentor de sofre, convençut d'estar a les portes de l'infern.

El quart vespre, com més s'endinsaven per un terreny molt esquerp, més udols sentien i més sombres, mig vistes, es

retallaven contra les roques. Els tres homes començaren a tenir por; un agafà el vell mosquetó, l'altra tragué la daga de la beina i es col·locaren ben juntets amb en Miquel, que duia el sac de les provisions a l'espatlla, enmig. Temorencs, avançaven triganers, més preocupats per les ombres, vistes no vistes, i pels udols que asetsuaixí semblaven molt llunyans i asetsuaixí pareixien sortir dels matolls que tenien just al davant, que per seguir en la direcció correcta. Un cadell ajogassat desbaratà la cacera a les hienes. En veure de què es tractava encengueren una torxa i, fent-la anar amunt i avall, caminaren fins que es féu de dia.

Quan començava a defallir de nou, puix li racionaven el menjar al màxim, arribaren a una franja arenosa que s'estenia fins a l'infinit. A la seva dreta, de cap a ponent, divisaren una taca negra a la qual es dirigiren; a mesura que s'hi

acostaven distingien més clarament el verd de les palmeres i el blanc de les cases. A la fi entraren a l'oasi, on fou traspasat de mans. Pel què deduí, havia anat a parar a una caravana de comerciants a punt d'iniciar una travessia pel desert.

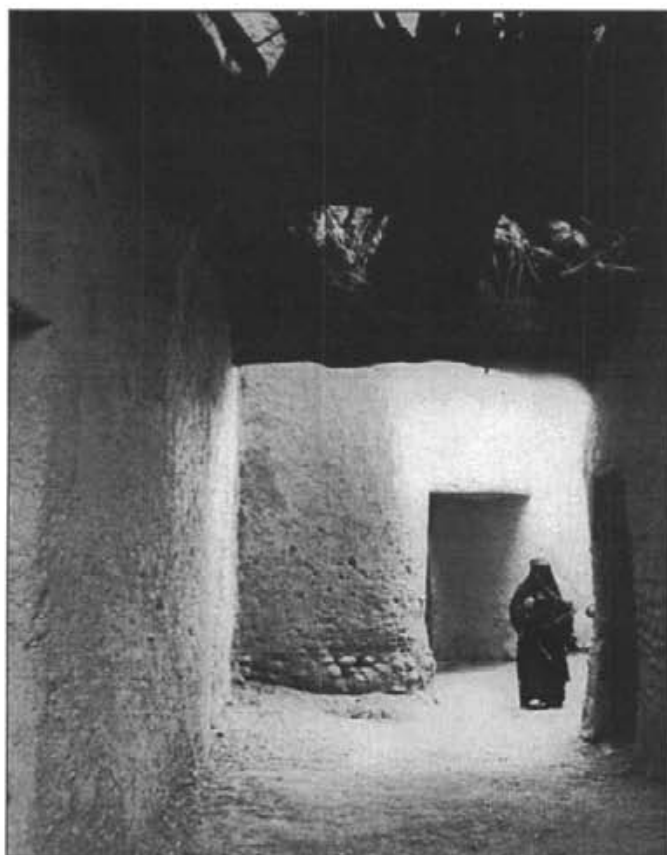
Li posaren uns grillons als peus i el deixaren anar a llore amb els altres i arribat el vespre sempre trobava un racó dins qualche tenda on fer el jaç. Aquells dies, malgrat les cadenes, li semblà haver recuperat la llibertat. Finalment, es posaren de partida i li

tocà cavalcar un camell junt amb un dels servidors dels mercaders. S'endinsaren desert avall i en Miquel, de qui ningú s'empatxava, vivia un conte de fades, tot li venia de nou i els temors d'una vida desgraciada li fugiren del cap -encara que muntar en camell no és gens fàcil i acabava les jornades pitjor que si l'haguessin tupat.

El lloc d'arribada de l'expedició era una regió muntanyenca, molt avall i de cap a llevant, on veié per primera vegada homes de raça negra -cosa que de moment l'impressionà un poc.

Als pocs dies d'haver acampat a les afores d'una ciutat el rentaren de nou, l'abillaren amb un barnúç típic del desert i l'alimentaren amb viandes de la taula dels amos. Després se l'endugueren murades endins, recorregueren un laberint de carrerons fins arribar a un ram d'escales, en pujaren una de marbre negre i

desembocaren en un pati porticat que travessaren per entrar a una gran estança que resultà ser un mercat d'esclaus.

Molts foren els qui s'acostaren a en Miquel, fins i tot n'hi havia que li miraven el barram i d'altres li palpaven les cuixes i els braços. El món li caigué al damunt: esser examinat com si d'una egua es tractas l'enrabià, començà a flastomar i volgué fugir.

Al despertar-se, ja nit closa, al pati, a dalt de les escales de marbre, fermat a una de les columnes de les voltes, el dolor no el deixà moure. Tenia trinxes de pell aixecades per tot el cos, que era una sola crostera. El darrer que recordava eren dos soldats que anaven cap a ell empomant sengles espases.

Quan hagué curat de les ferides el tornaren a dur a la llonja on, després d'un xiuxiueig molt llarg i de mirades escrutadores fou bescanviat per un salconduit atorgat pel senyor de la ciutat, que permeté a la caravana viatjar molt més enllà en el desert.

(Continuarà)

Pau a la Regió dels Grans Llacs africans

**Volen Viure Ara,
Per Reconstruir
El Seu País Demà**

Banc Bilbao-Vizcaya. BBV (0182)
oficina 4903 (Foners - Palma)
Compte/corrent 6000-1

Fan la Crida:

*Amics de la Terra, Apotecaris Solidaris,
Bombers sense fronteres, Fons mallorquí
de solidaritat, Ingenieria sin fronteras,
Universitat Illes Balears, Vecinos del
Mundo, Veïns Sense Fronteres*

**L'aportació de Mallorca
per a un món més just**

fons mallorquí de solidaritat i cooperació
C/. General Riera, 67, 2n
07010 Palma de Mallorca
Telèfon i fax 29.70.53

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

- Centre Coordinador -

EL FONS DE PUBLICACIONS PERIÒDIQUES DE LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES MUNICIPALS

A les dues biblioteques públiques municipals del nostre municipi no només hi ha llibres, una part important del fons és el material no librari com són els cassettes, vídeos i CD, però, dintre del material librari trobam un tipus de publicació amb unes característiques especials: LES PUBLICACIONS PERIÒDIQUES que, degut a les circumstàncies que es viuen actualment de saturació de la informació, fan que de vegades ens siguin molt més útils que els propis llibres i manuals, en mantenir-nos informats de qualsevol darrer avanç d'una manera molt més ràpida i eficaç.

Les publicacions periòdiques, més conegudes amb el nom popular de REVISTES, són publicacions en curs, realitzades en parts successives i no totes d'una vegada, amb una identificació numèrica i cronològica i, a més, especialitzades en una determinada temàtica.

A les nostres biblioteques arriba un gran nombre de títols. Per mor d'això es fan molt difícils de controlar i coordinar i s'ha de dir que no les tenim catalogades ni s'ha fet mai cap buidat ni cap butlletí de sumaris (objectiu al què ens pensam dedicar en un pròxim futur).

La periodicitat de les revistes que rebem pot ser anual (només surt un número a l'any), trimestral, bimestral, mensual (la majoria ho són) i setmanals. A part, de vegades també es publiquen suplementos o números especials.

Les revistes ens arriben mitjançant subscripció o gràcies a les subvencions del Ministeri de Cultura (tot i que en els últims mesos aquestes subvencions s'han reduït a la meitat i a la biblioteca de Cala Rajada han deixat d'arribar un gran nombre de títols).

Les biblioteques volen fomentar el coneixement i ús de les revistes, les quals poden interessar a qualsevol persona ja que tracten les més diverses temàtiques; Tenim títols de:

- Cinema i teatre (Dirigido, ADE teatro).
- Música
  - Classica (Scherzo)
  - Jazz (Voice)
  - Òpera
  - Pop Rock (Rock de Luxe)
- Salut (Cuerpo y Mente, Integral)
- Literatura (Què leer, CLIJ)
- Temes d'actualitat (Ajoblanco, El Urogallo, El Temps, Temas)
- Política i Sociologia
- Científiques (Muy interesante)
- Informàtica (CD World, PC Home)
- Mobles i decoració (El Mueble, Nuevo Estilo)
- Labors i manualitats (Labores del Hogar)
- Viatges (GEO, Viajar)

És important recalcar que a les biblioteques no rebem les publicacions oficials ni governamentals (BOE, BOCAIB) que es poden consultar a l'ajuntament.

Només ens resta convidar els habitants del nostre municipi que s'animin a adreçar-se a les biblioteques i conèixer de més prop totes aquestes revistes que, sens dubte, vos ajudaran a gaudir més plenament del vostre temps lliure.

Loli Vivancos i Antònia Bestard
Aux. Bibliotecàries de l'Ajuntament de Capdepera

**Consell Insular
de Mallorca**

MORQUES, VERNIS, ENCLITAT

L'exploació infantil; 72 milions de nins en tot el món obligats a treballs forçosos segons l'Oit, és una de les variables a tenir en compte a l'hora d'estudiar l'aparició en els mercats occidentals de mercaderies procedents de països qualificats de tercermundistes.

Tot i essent els salaris baixos, com correspon a economies sub-desenvolupades, les dones i els infants reben un tractament laboral moltes vegades proper a l'esclavitud. Per exemple, a Bangla Desh, l'Institut per al Treball Lliure denuncia que els nins *"treballen com esclaus; no tenen vacances ni dies lliures. Donat que no poden anar al lavabo durant la feina, els nins tenen problemes de ronyons. Volen usar roba confeccionada en aquestes condicions?"*

I l'Associació Europea del "comerç just" denuncia l'infima ració diària d'arròç que reben i les cabanes en què són acaramullats els vespres.

Un sistema molt estès de relacions econòmiques entre rics i pobres consisteix en la sub-contractació d'empreses natives per part d'altres d'occidentals que aporten la tecnologia i els contractes a fabricar.

Així, Nike te sis sub-contractistes a Indonèsia que empren a més de vint mil dones amb sous per davall del salari mínim que equival a unes 156 pessetes/dia. L'Oit diu que el 88 per cent de les dones indonèsies

que cobren el salari mínim estan desnutrides.

D'aquesta manera per unes deportives d'aquesta marca que a la sabateria costen unes 12.500 pessetes, Nike en paga unes 3.100 i al sub-contractista li surt la mà d'obra per unes 97 pessetes per parell.

Levi Strauss i C&A tancà, l'any 1989, la fàbrica de San Antonio (Texas) per anar-se'n a Costa Rica i Centre-Amèrica on fou denunciada per emprar nins als tallers. A Indonèsia hi té 25 sub-contractistes, els treballadors dels quals han denunciat condicions inhumanes.

A Tailàndia, el mercat del sexe representa al voltant del 10 % del PIB i ocupa el 13 % de la mà d'obra femenina: dos milions de prostitutes de les quals unes 600.000 són menors de 16 anys. El Banc Mundial donà per bona en el seu moment (1975) l'estratègia del turisme tot i sabent el que hi havia al darrere. Els governants han adoptat el sexe com una via cap al desenvolupament. El sociòleg J. Petras, estudiant de l'economia del país, assegura que *"la indústria del sexe és una força motriu que es troba al darrere del ràpid creixement del país. Sense ella no hi hauria miracle econòmic"*.

Unicef calcula que uns quatre milions de nins birmanes són obligats a treballs forçats i un 30 per cent sofreix malnutrició. És sabut que els soldats recorren els pobles endugent-se els nins de

més de nou anys prou forts per treballar en obres públiques.

Unes 40.000 birmaneses han estat venudes (el preu: 5.000 pessetes) per exercir la prostitució a Tailàndia.

Tot i les protestes internacionals, els estats i les empreses occidentals no deixen d'invertir al país.

Aquestes condicions inhumanes han estat denunciades tant a Eeuu com a Europa, provocant moviments de defensa per part de les companyies denunciades.

Així, Nike i Reebok s'han aliat per tal que els sub-contractistes compleixin unes normes ètiques mínimes. S'espera que d'altres firmes se'ls sumin i aconseguir, d'aquesta manera, disminuir el patiment de milions de nins i dones.

La majoria opina que aquestes situacions són fruit del comportament d'individus i governs cruels i sense escrúpols que han de ser perseguits i castigats i que, d'una manera o altra, a la llarga, es farà justícia. També hi ha una tendència a ser eurocèntric i pensar que aquests desastres només ocorren a llocs incivilitzats i atrassats.

Una minoria, res, quatre rates, té el convenciment que aquests fets formen part de la mateixa organització social i que la solució exigeix transformacions radicals.

El procés de dissociació de l'economia de la resta d'insti-

tucions socials (la família, el municipi, el sindicat) ha acabat per fer d'ella l'àmbit al qual les altres han de retre pleitesia.

L'economia serva unes lleis pròpies que els economistes investiguen i que resten al marge de qualsevol tipus de consideracions provinents d'altres àmbits. Així el mercat esdevé el centre regulador al qual s'han d'acoblar les conductes tant dels individus com dels governs, institucions i empreses. L'autonomia econòmica és inqüestionable i domina la vida de les persones.

A l'àmbit internacional la democràcia és una entelèquia i les polítiques del Banc Mundial, del Fundamentisme Monetari Internacional, de la Onu, dels buròcrates de Bruseles, del Gatt, etc. responen més a interesos de grans companyies i grups de pressió que no als interesos dels electors i súbdits dels distints Estats.

La bel.ligerància de la secta dels neo-liberals, per als quals els homes no semblen ser més que una fitxa a moure en funció d'unes variables macroeconòmiques (ara i aquí Maastrich) no fa preveure que el cabdal de sofriment s'acabi, tot i que aconseguissin quadrar les seves comptabilitats.

Si la racionalitat mecanicista, de fet una antigalla del segle passat, continua fent veta, els desastres que avui hem volgut recordar aquí s'expandiran i milloraran en la seva factura i presentació. No són errors involuntaris del sistema, són el sistema mateix, l'expressió del triomf de la racionalitat del kapital, un símbol d'èxit.

S'ha parlat molt sobre la confluència de les cultures occidental i oriental. De moment, el mestissatge a Àsia ha donat lloc a un productivisme desaforat força admirat pels progressistes d'occident. D'antuvi s'alabava el miracle japonès, ara el dels cinc tigres. □

Il.s.f.

un per aquesta foto

El que vol dir realment la inscripció de devall de la foto és **Sa Font de sa Cala**. Aquest póster es troba a l'entrada dels vols nacionals de l'aeroport de son Sant Joan i és vist per milers de passatgers.

Al segle XVI, La Boëtie escriví un opuscle titulat "Discurs de la servitud voluntària o el Contra un". En el segle XX el podríem refer sota el títol de "Discurs de la servitud incompetent o el Contra tot". Tant costa fer les coses bé? Veritablement, som uns potiners sense remei? És possible que ningú, cap responsable, se n'hagi adonat de l'error? És que tots ens en fotem que les coses es facin bé o malament?

EN COS DE CAMISA

Vull saber a partir de quin nivell de renda s'està exempt de servir de conillet d'indis al cesid

CAPDIEPIERA

UN POBLE SENSE FIRA

Joventut amb Europa

Moneda única, criteris de convergència, moderació de la inflació, control del dèficit,..... Segur que d'aquests conceptes n'heu sentit parlar algun cop doncs formen part de la tan discutida construcció europea. L'intent de la Unió Europea per crear un espai econòmic i polític únic i els canvis que això suposa per a les economies nacionals ha estat seguit amb un cert desinterès per part dels ciutadans ja que dona la impressió d'ésser un gran despatx burocràtic allunyat de les seves realitats. Aquest fet ha provocat que no s'hagi avançat gens en la tasca d'arrelar un mínim sentiment europeïsta entre la gent i n'hi ha pocs que vegin el vell continent com el seu propi país.

Per intentar canviar aquesta situació, la Unió Europea ha posat en marxa una sèrie de programes de caire social i cultural que tenen com a objectiu convèncer els més joves de la necessitat d'estrener llaços i superar velles rancúnies i desconfiances. Un d'aquests programes és l'anomenat «Joventut amb Europa», que des de fa temps intenta fomentar el coneixement d'altres realitats socials, culturals i lingüístiques per tal d'aconseguir una Europa més unida i tolerant. El programa té com a destinatàries totes les associacions i entitats juvenils legalment reconegudes a cada un dels Estats membres, mentre que les edats dels participants poden anar dels 15 fins als 25 anys.

«Joventut amb Europa», que conta amb la Direcció General de Joventut del Govern Balear com a intermediari a les Illes, és un programa molt ample ja que pot acollir un gran nombre d'activitats diferents (intercanvis de joves de distints Estats, camps de treball, formació per a animadors,...) a realitzar a qualsevol país comunitari i fins i tot a llocs d'Amèrica Llatina i Europa de l'est, sempre que hi participin al.lots europeus. D'aquesta manera, tot

projecte social, cultural i mediambiental que posi en contacte joves de distints contrades del continent o que tenguí relació amb aquest pot tenir l'aprovació de la Unió Europea (tallers, activitats musicals, neteja d'espais naturals, trobades d'esplai, etc...). Els projectes que es duiguin a terme seran subvencionats com a mínim amb el 50% del seu cost per part de la Comunitat Europea, si bé aquest percentatge pot augmentar si van dirigits a joves desfavorits econòmicament i socialment. Tot i que això és bastant interessant, s'ha de dir que també hi ha alguna complicació ja que es demana una acurada elaboració del projecte. En aquest s'hi ha d'explicar detalladament l'objectiu, de quina forma es farà, lloc a on es realitzarà, nombre de participants i edat, pressupost concret de les despeses i algunes formalitats més. De tota manera, a la DGJ tenen documentació on s'explica com elaborar-lo i es dona resposta als dubtes que puguin sorgir. Un altre problema que ens podem trobar és el d'haver de trobar un interlocutor a un altre país, és a dir, una associació o entitat amb la qual preparar el projecte i posar-se d'acord en el tema de l'allotjament en cas d'intercanvis o viatges a altres Estats (hi ha llistats de cada país per ésser consultats).

Aquest programa és, sens dubte, una bona oportunitat per viatjar i conèixer amb gent d'altres cultures i pobles i, per tant, una bona oferta per a tots els clubs d'esplai, grups de processos de fe, agrupacions d'escoltes i altres entitats juvenils que fagin feina a les parròquies de Mallorca. El fet de tenir grups establerts i consolidats facilitaria la labor i donaria als joves que en formen part la possibilitat de «compartir experiència» amb gent d'altres llocs d'Europa i de conèixer altres realitats socials. Seria, en definitiva una bona manera per prendre consciència que tots som ben iguals a l'hora d'estimar i expressar sentiments. És la gent jove que ha de treballar perquè la construcció europea no sigui únicament un gran entremat econòmic que afavoreixi els qui tenen més. Hauria d'ésser, també, la construcció d'una Europa més justa, amb menys diferències econòmiques i socials, més respectuosa amb el medi ambient i més solidària amb aquella part del món que ho passa malament.

Per acabar, només falta dir que si algun grup estigués interessat en aquesta història pot demanar ajuda i informació a Joves d'Església. Podeu acudir també a la DGJ del Govern Balear doncs és davant aquest organisme que s'ha de tramitar tot el projecte.

PERE FUSTER NADAL

Per Nadal no sembrem de mort els nostres boscs

El record més antic de Nadal que tenc és una imatge de una sala enrajolada de blau, un babarai de cuadros amb el meu nom, un pupitre de fusta, tires de cartulina de tots els colors, que grapades i enllaçades entre elles formaven llargues cadenes de paper que decoraven aquella habitació. També record una gran capsa de cartró plena de bolles amb tota casta de dibuixos. Purpurina, cintes brillants, estels platetjats...i, també record un cap vespre que penjaven amb el capellà, en Tomeu, les neules que decoraven l'iglesia; mentrestant discutiem la millor manera de vestir el Betlem. Es un bell record de Nadal.

També record, per les mateixes dades, pero uns anys després, a l'institut, quan en Juan es va presentar amb gran pí d' uns 4 mts d'altura i una bona soca. El va col·locar al mig del pasadís i tots els cursos varem fer targetes de felicitació per decorar-lo. Per aquell temps em vaig demanar si hi havia valgut la pena tallar aquell arbre per decorar els darrers dies de classe abans de les vacances de Nadal.

Però de entre tots aquests records que en venen a la memòria hi ha un que va canviar per mi el sentit del Nadal: Passejava per dins el pinar de Cala Agulla, abrigada, amb na Linda, la meva cusa, ara ja morta, quan vaig veure dos al.lots d'uns vuit o nou anys que venien pel camí. Un d'ells duia un xorrac a la ma, s'altre arrosejava per l'arena una

savina de considerable tamany. Reien. Era Nadal. Però, alguna cosa es va regirà dins meu. Vaig fer una ullada al meu voltant cercant lo que hi havia quedat d'aquella terrible tala, però no va esser necessari cercar molt més. Vaig veure de seguida que altres arbres, pins i savines, tenien tallades les seves branques guies. D'altres només quedaven les restes de les seves soques, seques, sense vida. Es podien observar podes indiscriminades, trocs a mitg arrebassar, altres ferits de mort.

Des d'aquell dia els meus ulls es varen tornar més crítics. Quan més s'apropava el dia de Nadal més coses injustes veia: la rambla de Palma esteia plena de fulles de garballons i falgueres dins poals de plàstic, cireres de betlem, catifes de molses arrabassades. La plaça major esteia atiborrada d'arbres d'altres terres, mitg vius o mitg morts. No ho se, però eren arbres desterrats. Vaig comprendre la destrucció que suposava el Nadal per els nostres boscos.

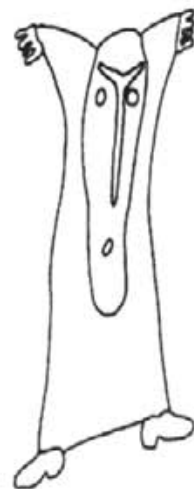
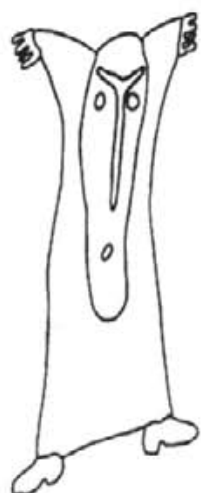
Aquell Nadal va passar, i després dels reis, entre els papers dels regals varen nèixer del contenidors de fems arbres, molts arbres, però arbres morts. Ni hi havia arreu, a tots els carrers, a tots els contenidors...Ningú ja els volia. Ningú els necessitava. Tots els records que tenia de Nadal varen acabar dins un contenidor de fems.

Des d'aquell dia col.labor amb el meu grup en les campanyes que tenen lloc per la defensa dels nostres arbres i arbusts, molses i falgueres. Ensenyam als al.lots de les escoles a cercar alternatives per a la decoració de les seves escoles i les seves llars, escrivim articles, repartim cartells i fulletons, i donam la benvinguda a tot aquell que ens vulgui ajudar a transmetre que Nadal es VIDA i no la destrucció de la nostra natura.

*Cati Artigues
GOB*

D'en temps primer ...

una ullada cap enrere, per recordar la nostra gent

En aquell temps, quan es volien fer un retrat, es posaven la millor muda es feien les piules i se anaven a cal' fotògraf. No com avui en dia en què els valors progressistes ens han duit a fer fotos només per gastar rodet. A la saó era un aconteixement que exigia ceremonial i el retrat tenia una finalitat, en aquest cas refermar l'amistat d'unes jovençanes gabellines.

El ramellet el formen na **Maria Murta**. La de la dreta ens han dit si podia ser na **Margalida Prats**. Assegudes : Na **Margalida Cateola**, després dona d'en Mateu de na Vellea i mare d'en Joan i en Mateu Cateol . A la seva esquerra na **Bel Vergera** que quedà per vestir sants. I asseguda, enmig, n'**Antònia Moll, Cateola**, més tard esposada amb l'amo en Miquel Rinyon, pares d'en Miquel Rinyon.

La data exacta de la fotografia no l'hem poguda esbrinar, amb seguretat és de finals dels anomenats felços, no sabem per què, anys 20.